

Β. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Από τις 21.000 περίπου μαθητές που πήραν μέρος στο φετινό Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα, 3.000 περίπου, ποσοστό 14%, ανέπτυξαν θέματα αρμοδιότητας της Επιτροπής. Από αυτούς ένα μεγάλο ποσοστό, 44% περίπου, έστρεψαν την προσοχή τους στον πόλεμο της Γιουγκοσλαβίας και στην υπόθεση της ειρήνης. Αρκετών μαθητών το ενδιαφέρον εστιάστηκε στο Κουρδικό και στη συνθήκη Σέγκεν, θέματα που δεν είχαν κάνει την εμφάνισή τους τα προηγούμενα χρόνια, και πολύ λίγοι, ποσοστό κάτω του 1%, ασχολήθηκαν με το Κυπριακό, τα πυρηνικά, τον Απόδημο Ελληνισμό ή με ορισμένα τοπικά θέματα σχετικά με τα ενδιαφέροντα της Επιτροπής.

Υστερα από αυτή την πολύ σύντομη αναφορά στο ποσοστό συμμετοχής και στη συχνότητα προτίμησης στα επιμέρους θέματα, αναλύονται παρακάτω περιληπτικά, σχεδόν επιγραμματικά, όλες οι επισημάνσεις και προτάσεις των μαθητών/τριών στις ακόλουθες έξι ενότητες:

1. Εθνικά θέματα – Εξωτερικές Υποθέσεις
2. Εθνική άμυνα και ασφάλεια
3. Η Ελλάδα στο σύγχρονο κόσμο
4. Μειονότητες, μετανάστες και πρόσφυγες
5. Ο υπερόριος Ελληνισμός
6. Τοπικά προβλήματα

1. ΕΘΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ – ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

α. Επισημάνσεις

— Οι μαθητές επισημαίνουν τον ρόλο των ΗΠΑ για τη νέα τάξη πραγμάτων. Επιμένουν ότι η δικαιολογία για την προστασία των μειονοτήτων είναι ένα εφεύρημα του ΝΑΤΟ μετά τη λήξη του ψυχρού πολέμου. Αν πραγματικά τους ενδιέφερε, θα είχαν κάνει το ίδιο με τους Κούρδους και τους Κύπριους. Οι βομβαρδισμοί είναι ένα προσχεδιασμένο έγκλημα, το «άκρον άωτον» της βαρβαρότητας. Οι ΗΠΑ κάνουν επίδειξη δύναμης, ανανεώνουν τον οπλισμό τους, δοκιμάζουν νέα όπλα για να τα ρίξουν στην αγορά. Ξοδεύουν τεράστια ποσά (από που προέρχονται και πώς θα αντικατασταθούν, αναρωτιούνται μερικοί μαθητές). Δεν υπολογίζουν καθόλου τον ΟΗΕ και το Διεθνές Δίκαιο, θέλουν να δείξουν, ότι όποιος αντιτίθεται στην παγκοσμιοποίηση της οικονομίας θα έχει την τύχη της Γιουγκοσλαβίας. Θέλουν να πλήξουν την Ευρωπαϊκή Ένωση, να ελέγχουν τα πετρέ-

λαία της Καυκασίας, το ουράνιο και το πλουτόνιο του Κοσόβου. Δεν υπάρχει το αντίπαλο δέος της Ρωσίας. Γι' αυτό η μονοκρατορία τους είναι άκρως επικίνδυνη. Ορισμένοι αποδίδουν τον πόλεμο στα ροζ σκάνδαλα του κ. Κλίντον ή στα προσωπικά απωθημένα της κ. Όλμπράιτ. Αν πραγματικά ήθελαν να βοηθήσουν τους Κοσοβάρους, δε θα βομβάρδιζαν τα караβάνια τους ή θα έδιναν ένα ελάχιστο ποσοστό, (απ' αυτά που ξοδεύουν καθημερινά) για την ανάπτυξη του Κοσόβου.

— Η κοινή γνώμη, απληροφόρητη σε ΗΠΑ και Ε.Ε., μένει απαθής απέναντι στα θύματα των βομβαρδισμών. Η προβολή του πολέμου είναι μεροληπτική, ανάλογα με τα συμφέροντα κάθε χώρας.

— Η Γιουγκοσλαβία θα έπρεπε μόνη της να λύσει το πρόβλημα. Υπάρχουν ευθύνες και από την πλευρά της Γιουγκοσλαβίας (εθνικές εκκαθαρίσεις στο Κόσοβο). Οι Σέρβοι που πολέμησαν το φασισμό υποφέρουν τώρα από ένα άλλο φασισμό. Η ανταγωνιστική συμβίωση οδήγησε στο διαμελισμό της Γιουγκοσλαβίας. Αν γίνουν χερσαίες επιχειρήσεις θα γίνει νέο Βιετνάμ. Το αίτημα των Αλβανοφώνων για αυτονομία ή ανεξαρτησία είναι δίκαιο.

— Στην Ελλάδα ο λαός εξέφρασε τη συμπαράστασή του στα θύματα του πολέμου. Η ελληνική Κυβέρνηση είναι «τσιράκι» του ΝΑΤΟ και της Ε.Ε. Γι' αυτό κρατά ουδέτερη στάση. Δεν αντέδρασε, γιατί της δόθηκε οικονομική ενίσχυση από την Ε.Ε. και γιατί φοβήθηκε, μήπως συμβεί το ίδιο στη Θράκη και στην Κύπρο. Χάνουμε την εθνική μας υπερηφάνεια. Υπογραμμίζεται, ότι η ένταξη μας στο ΝΑΤΟ δεν έγινε με λαϊκή έγκριση.

— Η Τουρκία εκμεταλλεύεται το θέμα για να θέσει θέμα μειονοτήτων στη Θράκη.

Συμπερασματικά:

— Σέρβοι και Αλβανόφωνοι εξυπηρετούν τα συμφέροντα των μεγάλων.

— Υπάρχει φόβος επέκτασης του πολέμου, ακόμα και ενός πυρηνικού ολοκαυτώματος.

— Ρύπανση του περιβάλλοντος (σημαντική απορία δημιουργεί η απουσία αντίδρασης από τη Greenpeace).

— Προβληματισμός για τα παιδιά που θα γεννηθούν.

— Η ανθρωπότητα πληρώνει τα πάθη του ψυχρού πολέμου.

— Στόχος ο διαμελισμός της Γιουγκοσλαβίας.

— Επικρατεί ο νόμος του ισχυρότερου, καταστρατηγείται το Διεθνές Δίκαιο.

— Παρακμή ηθικών αξιών.

— Ανάδειξη του πλανητάρχη σε εκτελεστή.

— Ηθική ταπείνωση των γύρω λαών (Αλβανίας - Σκοπίων - Ελλάδας).

— Οι ηγέτες γίνονται αρνητικά πρότυπα για τους νέους.

— Η φρίκη του πολέμου διαταράσσει την ψυχική υγεία των παιδιών.

— Καταστρέφονται μνημεία τέχνης.

— Η ειρήνη μπορεί να έρθει μόνο με τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των μειονοτήτων και όχι με βομβαρδισμούς.

β. Προτάσεις

— Μόνος τρόπος επίλυσης, ο διάλογος. Αυτονομία στο Κόσοβο.

— Ομοσπονδία των κρατών της Βαλκανικής για να ξεπεραστούν τα προβλή-

ματα των μειονοτήτων. Υλοποίηση του προγράμματος του Ρήγα Φεραίου. Διαβαλκανική ένωση.

— Να ενισχυθεί ο ΟΗΕ και το Συμβούλιο Ασφαλείας με ισότιμη συμμετοχή όλων των κρατών.

— Να πιεστούν οι ηγέτες από τους λαούς τους. Να δικαστούν οι υπαίτιοι ως εγκληματίες πολέμου.

— Κατάργηση του ΝΑΤΟ. Αποχώρηση της Ελλάδας απ' αυτό. Να σταματήσει η Ευρώπη να σέρνεται πίσω από τις ΗΠΑ. Άμεση κατάπαυση των βομβαρδισμών.

— Η Ελλάδα να μην παρέχει διευκόλυνση στο ΝΑΤΟ. Κινητοποίηση του Διεθνούς Ερυθρού Σταυρού.

— Να μην αναμειγνύεται κανένα κράτος στα εσωτερικά των άλλων. Τα σύνορα είναι απαραβίαστα. Να ζητήσουν συγγνώμη όσοι μετέχουν στους βομβαρδισμούς.

— Μετά την κρίση οι πρόσφυγες να σταλούν στα σπίτια τους. Να ξαναγίνει η Ρωσία ισχυρή δύναμη με συνένωση των κρατών που διασπάστηκαν. Στρατιωτική ενίσχυση των Σέρβων. Να σταλούν ειρηνευτικά στρατεύματα στο Κόσοβο. Να αυτονομηθεί το ΝΑΤΟ από τις ΗΠΑ. Συγκρότηση ευρωπαϊκής στρατιωτικής δύναμης. Να υπάρξει αντιΝΑΤΟ.

— Τα διεθνή δικαστήρια να έχουν την εξουσία να σταματούν τους πολέμους. Να σταματήσουν οι πόλεμοι και οι εξοπλισμοί. Η χρήση της πυρηνικής ενέργειας μόνο για ειρηνικούς σκοπούς. Να ξεσηκώσουμε όλους τους σκεπτόμενους ανθρώπους μα τα ΜΜΕ και το «Internet». Οργάνωση πανεκπαιδευτικής διαμαρτυρίας νέων.

— Να παίζει ρόλο η Βουλή των Εφήβων. Πολιτιστικές εκδηλώσεις μ' αυτό το θέμα.

— Προγράμματα ανταλλαγών με βαλκανικές χώρες. Εκθέσεις καλλιτεχνών για τα Βαλκάνια. Ταινίες με θέμα «Έρωτες ανθρώπων με διαφορετικό θρήσκευμα». Μεταπτυχιακά προγράμματα με θέμα τον πόλεμο στα Βαλκάνια.

— Ιστορική μνήμη (παραδείγματα από το 1940), να μην την αγνοούν οι ευρωπαίοι ηγέτες. Διδασκαλία βαλκανικής ιστορίας στα σχολεία. Εξευγενισμός των ηθών μέσω τέχνης και αθλητισμού. Να ιδρυθούν σύλλογοι για την προώθηση της φιλίας στα Βαλκάνια. Να λάβουμε μέτρα για τους πρόσφυγες. Να φιλοξενήσουμε παιδιά του πολέμου. Οι πρόσφυγες να εγκατασταθούν στα νότια και όχι στα ανατολικά.

— Τέλος στο φανατισμό. Καλλιέργεια φιλειρηνικού πνεύματος, κυρίως από τα ΜΜΕ. Παγκόσμιες αθλητικές εκδηλώσεις. Παμβαλκανικό συνέδριο εφήβων.

— Η Εκκλησία σε συνεργασία με την Αρχιεπισκοπή Β. Αμερικής να ευαισθητοποιήσει την αμερικανική κοινή γνώμη. Επίσης, να βοηθήσει τους πρόσφυγες. Πίστη στο Θεό. Συνεργασία όλων των Ορθοδόξων.

— Οικονομικοί πόροι από ΝΑΤΟ και Ε.Ε. για την ανάπτυξη της περιοχής. Μπούκοτάζ αμερικανικών προϊόντων. Αποκατάσταση των θυμάτων του πολέμου με ανθρωπιστική βοήθεια. Κατάργηση μόνιμων στρατών. Ανθρωπιστική ασπίδα στο Βελιγράδι. Όχι μοιρολατρική αντιμετώπιση των προβλημάτων.

— Κανένας δεν έχει το δικαίωμα να στερήσει από τα παιδιά τα όνειρα. Αντίσταση κατά του Ιουδαϊσμού (μασόνων). Να κρατάμε ενός λεπτού στιγμή την 23η Μαρτίου.

— Να προετοιμαστούμε για την υπεράσπιση της πατρίδας μας. Υποστήριξη στο Σερβικό λαό, υλική βοήθεια σ' όλους τους πρόσφυγες. Σθεναρή εξωτερική πολιτική της Ελλάδας. Αύξηση κονδυλίων για την άμυνα. Αποχώρηση του πλοίου μας από την Αδριατική. Προσέγγιση της Ευρώπης και όχι της Αμερικής. Μεσολάβηση για ένταξη των Βαλκανικών χωρών στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Κλείσιμο των αμερικανικών βάσεων. Φιλία και συνεργασία με όλους τους βαλκανικούς λαούς. Η αντιπολίτευση να αναλάβει τις ευθύνες της έναντι του ελληνικού λαού. Να μην περάσουν τουρκικά στρατεύματα από την Ελλάδα.

2. ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

α. *Επισημάνσεις*

- Οι λαοί πέφτουν θύματα των ηγετών τους.
- Η Τουρκία ασκεί επεκτατική πολιτική.
- Οι Τούρκοι δεν αναγνωρίζουν τα απελευθερωτικά κινήματα.
- Εξοπλίζεται υπερβολικά και θέλει να μας παρασύρει.
- Η πολιτική της Τουρκίας είναι σταθερή, ενώ η δική μας όχι.
- Η Τουρκία κάνει μαύρη προπαγάνδα, κυρίως μέσω «Internet» και ΜΜΕ. Χρησιμοποιεί ΜΜΕ, κυρίως στην Αγγλία και ΗΠΑ.
- Οι μεγάλες δυνάμεις, το ΝΑΤΟ και η ΕΕ, βοηθάνε την Τουρκία για λόγους οικονομικούς.
- Έχει μεγάλα εσωτερικά προβλήματα και τα εκτονώνει σε ιταμές προκλήσεις κατά της Ελλάδας.
- Είναι μια υπανάπτυκτη ταξική κοινωνία, δεν γίνονται αλλαγές στις δομές της, απουσιάζει η αστική τάξη. Στρατοκρατείται, γι' αυτό είναι δύσκολη η προσέγγιση.
- Η Κυβέρνηση μας μένει απαθής μπροστά στις τουρκικές προκλήσεις.
- Η υποχωρητικότητα θα οδηγήσει στην κατάληψη εδαφών μας από την Τουρκία.
- Στα σχολεία μας γίνεται προπαγάνδα εναντίον της Τουρκίας.
- Τα ΜΜΕ για δικούς τους λόγους οξύνουν την κρίση.
- Η Τουρκία πλεονεκτεί απέναντι μας στο δημογραφικό, έχει καλή διπλωματία, τηλεπικοινωνίες και συμμαχία με το Ισραήλ.
- Ο πόλεμος δεν ωφελεί καμία από τις δύο πλευρές.

β. Προτάσεις

- Διεθνοποίηση του προβλήματος.
- Να επιμείνουμε για την εγκατάσταση των S-300 στην Κύπρο.
- Να επανεξετάσουμε τη στάση μας στο ΝΑΤΟ.
- Δυναμική εξωτερική πολιτική έναντι της Τουρκίας.
- Δημιουργία ισχυρών συμμαχιών με Ευρώπη, Ρωσία, Ιράκ, Συρία, Αρμενία. Διαβαλκανική ένωση.
- Ενδυνάμωση των θέσεων μας στους Διεθνείς Οργανισμούς.
- Βέτο για την ένταξη της Τουρκίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση (υπάρχει και η αντίθετη γνώμη από μερικούς μαθητές).
- Συμμαχία Ελλάδας - Τουρκίας.

- Κοινές επιτροπές επίλυσης προβλημάτων.
- Η συναινετική πολιτική μπορεί να έχει θετικά αποτελέσματα.
- Πιο ευέλικτη εξωτερική πολιτική.
- Διάλογος για το Αιγαίο.
- Στρατιωτική εκπαίδευση των ακριτών μας.
- Σχέδιο αντιμετώπισης πιθανού διαμελισμού της Τουρκίας.
- Να προσφύγουμε στο Διεθνές Δικαστήριο.
- Διακομματική Επιτροπή εξωτερικών υποθέσεων.
- Αντιμετώπιση της τουρκικής προπαγάνδας με ενίσχυση των πρεσβειών μας στο εξωτερικό.
- Άνοιγμα προς τη Ρωσία.
- Αναβάθμιση της ΕΥΠ
- Έλεγχος από Έλληνες του Νατοϊκού Στρατηγείου.
- Ενίσχυση των Πατριαρχείων και των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης - Ίμβρου και Τενέδου.
- Να ζητήσουμε την παρέμβαση της ΕΕ
- Απαγόρευση εισόδου λαθρομεταναστών.
- Στο τουρκικό τόξο να αντιτείνουμε ένα ελληνικό οικονομικό τόξο.
- Επέκταση των χωρικών υδάτων στα 12 μίλια.
- Αύξηση των κονδυλίων για εξοπλισμούς (υπάρχει και η αντίθετη άποψη).
- Οι λαοί να κινητοποιηθούν για να συνυπάρξουν.
- Δημιουργία πανεπιστημιακών τμημάτων βαλκανικών και τουρκικών σπουδών. Πολιτιστικές ανταλλαγές.
- Σεβασμός των πολιτιστικών μας μνημείων που βρίσκονται στην Τουρκία.
- Το τουρκικό τέμενος στην Αθήνα να γίνει αντικείμενο διαπραγμάτευσης με ανταλλάγματα τη μείωση της έντασης στο Αιγαίο, την Αγ. Σοφία και τους χριστιανικούς ναούς στην Τουρκία.
- Να διεκδικούμε ό,τι μας ανήκει βάσει του Διεθνούς Δικαίου.
- Συνειδητοποίηση Ελλήνων και Τούρκων του ρόλου των ΗΠΑ.
- Να τονιστούν τα στοιχεία που μας ενώνουν και όχι αυτά που μας χωρίζουν.
- Τηλεμαραθώνιος ειρήνης από τα παιδιά των δύο χωρών.
- Προσέγγιση μέσω «Internet».
- Να διδαχθούμε σωστά την ιστορία μας, όχι προκαταλήψεις στα βιβλία μας.
- Κατοίκηση βραχονησίδων.
- Να στηρίζουμε την Κυβέρνηση τις ώρες της κρίσης.
- Αναγνώριση γενοκτονιών.
- Ανιδιοτελείς πολιτικοί στην Ελλάδα.
- Μέτρα για δημογραφική ανάπτυξη, κυρίως των ακριτικών περιοχών.
- (Ελάχιστοι μαθητές εκφράζουν κάποιες ακραίες απόψεις).
- Να αποκτήσουμε πυρηνικό οπλοστάσιο.
- Η «μεγάλη ιδέα» να καθοδηγεί την εξωτερική μας πολιτική.
- Κήρυξη πολέμου για διεκδίκηση των χαμένων πατρίδων. Να ελευθερώσουμε την Κύπρο και τη Σμύρνη.
- Να κλείσει το τουρκικό προξενείο της Κομοτηνής.

3. ΚΟΥΡΔΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ

α. *Επισημάνσεις*

- Η σύλληψη Οτσαλάν προβάλλει το κουρδικό ζήτημα.
- Οι Κούρδοι δεν είναι τρομοκράτες, αλλά αγωνιστές της ελευθερίας. Οι Τούρκοι τους καταπιέζουν, δε σέβονται τα δικαιώματά τους, τους εκμεταλλεύονται οικονομικά (πετρέλαιο - νερό).
- Οι Αμερικανοί σχεδιάζουν να κάνουν μεγάλο κουρδικό κράτος (σε Τουρκία - Β. Ιράκ - Ιράν).
- Οι Κούρδοι είναι αξιοπρεπείς.
- Η Ελλάδα έκανε κακή πολιτική με το θέμα Οτσαλάν. Το ίδιο κακή η πολιτική της Ε.Ε.
- Κακώς δεν δώσαμε στον Οτσαλάν πολιτικό άσυλο.
- Με το θέμα Οτσαλάν χάσαμε ένα μεγάλο σύμμαχο, τους Κούρδους.
- Τίποτα δεν χαρίζεται, χρειάζεται αγώνας.
- Δίκαιος ο αγώνας για την απελευθέρωση του ηγέτη τους.
- Οι ΗΠΑ ευθύνονται για τη σύλληψη Οτσαλάν.
- Οι Τούρκοι προσπαθούν να σπείρουν ζιζάνια μεταξύ Ελλήνων και Κούρδων.

β. Προτάσεις

- Ανεξάρτητο κουρδικό κράτος. Η Ε.Ε. να διακόψει τις σχέσεις της με την Τουρκία και να μην τη δεχθεί ως μέλος της.
- Η Τουρκία να σεβαστεί τα δικαιώματα των Κούρδων και να επιτρέψει την επιστροφή στις εστίες τους.
- Να σταματήσουν οι εθνικές εκκαθαρίσεις. Ο Οτσαλάν να δικαστεί από Διεθνές Δικαστήριο. Κατάργηση της θανατικής ποινής στην Τουρκία. Πίεση από την Ελλάδα στην διεθνή κοινή γνώμη για λύση του Κουρδικού.
- Δυναμική επέμβαση κατά των βασανιστηρίων. Παρέμβαση του Διεθνούς Ερυθρού Σταυρού. Ενδιαφέρον των ΜΜΕ για τους Κούρδους. Σύλλογοι συμπαράστασης στους Κούρδους.
- Ενδυνάμωση ελληνο-κουρδικής φιλίας. Όχι πρόχειρες κινήσεις στη διπλωματία. Να μην υπάρξει δίωξη σ' αυτούς που έφεραν τον Οτσαλάν στην Ελλάδα. Μόρφωση και απορρόφηση των Κούρδων στην Ελλάδα. Οικονομική βοήθεια. Να κινητοποιηθεί η πνευματική ηγεσία. Κτήρια για τη στέγαση των Κούρδων προσφύγων. Έδρα κουρδικής γλώσσας και ιστορίας σε ελληνικά ΑΕΙ.

4. ΚΥΠΡΙΑΚΟ

α. *Επισημάνσεις*

- Απάθεια και υποκρισία από τον ΟΗΕ.
- Οι Τούρκοι αγνοούν τα ψηφίσματα του ΟΗΕ και τα ανθρώπινα δικαιώματα.
- Οι Έλληνες ταπεινώθηκαν και μερικοί ξέχασαν, όμως οι 200.000 ξεριζωμένοι δεν ξέχασαν τις πατρίδες τους.

— Στα κατεχόμενα μετέτρεψαν τις εκκλησίες σε τζαμιά και απαγόρευσαν τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας.

β. Προτάσεις

— Κινητοποίηση του ΟΗΕ, ένταξη της Κύπρου στην Ε.Ε, προσφυγή στη Χάγη.

— Κινητοποίηση των ομογενών στις ΗΠΑ.

— Να επαναλειτουργήσουν τα σχολεία στα κατεχόμενα. Να επιστρέψουν οι πρόσφυγες και η Ελένη Φωκά στο σχολείο της.

— Όχι φανατισμός και σωβινισμός. Συναντήσεις νέων από τις δύο πλευρές, ειρηνική συζήτηση μεταξύ κρατών. Ελεύθερη διακίνηση στις δύο κοινότητες.

— Όχι πόλεμος με την Τουρκία. Ανάπτυξη οικονομική και πνευματική. Αντίσταση στην αλλοτρίωση. Οι Κύπριοι πολιτικοί να αφήσουν την πολυτέλεια και να ασχοληθούν σοβαρά με τα προβλήματα.

— Να επιστρέψουν οι αγνοούμενοι. Αγώνας για τα δικαιώματα με πρότυπα και ήρωες του κυπριακού αγώνα. Επιδίωξη σχηματισμού ενιαίου κράτους. Αποχώρηση των τουρκικών στρατευμάτων.

— Εγκατάσταση των S-300 στην Κύπρο. Να ενισχυθεί το ενιαίο αμυντικό δόγμα. Ελληνική μεραρχία στο νησί. Να κάνουμε πόλεμο για να πάρουμε πίσω το κομμάτι που χάσαμε. Η Ελλάδα να βοηθήσει την Κύπρο. Πίεση στο ΝΑΤΟ. Ισχυρή Ελλάδα - Ένοπλες δυνάμεις. Δάνεια για οικονομική ανάπτυξη. Το «Δεν ξεχνώ» να υπενθυμίζεται από τα ΜΜΕ και στα σχολεία. Τα «Θέματα Ιστορίας» της Β' Λυκείου υποχρεωτικό μάθημα.

5. ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΣΚΟΠΙΑ

α. Επιστημόνσεις

— Οι Σκοπιανοί κάνουν προπαγάνδα, παραποιούν την ιστορία.

— Υπάρχουν επιχειρήματα για την ελληνικότητα της Μακεδονίας (νομίσματα - επιγραφές).

β. Προτάσεις

— Να υποστηρίξουμε την ελληνικότητα της Μακεδονίας, δραστηριοποίηση της διπλωματίας.

— Ενιαία πολιτική γραμμή που θα στηρίζεται σε φιλικές και συμμαχικές σχέσεις.

— Πολιτιστικές ανταλλαγές.

— Να αντιδράσουμε στη χρήση του ονόματος.

— Να συμβάλλουν οι απόδημοι μαθητές για την ενημέρωση της κοινής γνώμης των χωρών, όπου ζουν.

— Να προσαρτήσουμε τα Σκόπια.

6. ΕΘΝΙΚΗ ΑΜΥΝΑ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ

α. *Επισημάνσεις*

- Πάντα υπήρχαν εξοπλισμοί.
- Πρωτοφανής ένταση εξοπλισμών στον κόσμο. Πυρηνικά, χημικά όπλα.
- Η συνεχής τελειοποίησή τους απαιτεί τεράστια κονδύλια, τα οποία θα μπορούσαν να θρέψουν τα παιδιά του τρίτου κόσμου και να καλύψουν ζωτικές ανάγκες των ανθρώπων.
- Πολλά κράτη αισθάνονται ανασφαλή από την αλματώδη εξέλιξη.
- Οι χώρες που παράγουν όπλα δημιουργούν τεχνητές εντάσεις σε διάφορα σημεία του πλανήτη.
- Είναι υποκρισία να τελειοποιούν τα όπλα στο όνομα της ειρήνης.
- Φόβος ενός τρίτου παγκοσμίου πολέμου.
- Η Ελλάδα εξαρτάται από τις ΗΠΑ λόγω οπλικών συστημάτων.
- Η βαριά μας βιομηχανία είναι ελλιπέστατη για την παραγωγή πολεμικού υλικού.
- Τα F16 κατά 95% κατασκευάζονται στην Τουρκία. Ήδη μερικά κράτη τα έχουν αντικαταστήσει.
- Αργοπορούν οι εξοπλισμοί λόγω διαπλεκόμενων.
- Δεν υπάρχουν ολοκληρωμένες μελέτες.
- Με καλούς εξοπλισμούς θα είμαστε παράγοντες σταθερότητας.
- Η χώρα μας υπολείπεται σε εξοπλισμούς απέναντι στην Τουρκία.
- Οι Έλληνες αξιωματικοί κακοπληρώνονται και αλλάζουν συχνά κατοικία.
- Οι ελλείψεις κλονίζουν το φρόνημα.
- θετική η εγκατάσταση των S-300 στην Κρήτη.

β. Προτάσεις

- Εφαρμογή τεχνογνωσίας για την ανάπτυξη πολεμικής βιομηχανίας στην Ελλάδα.
- Κίνητρα στους Έλληνες επιστήμονες να επιστρέψουν στην Ελλάδα.
- Συνεργασία με άλλες χώρες.
- Δημιουργία στην Ελλάδα κέντρων έρευνας στα ΑΕΙ-ΤΕΙ.
- Τριαντάχρονο εξοπλιστικό πρόγραμμα.
- Εγκατάσταση αεροναυτικών δυνάμεων σε Κρήτη, Δωδεκάνησα, Κύπρο.
- Περισσότερα κονδύλια για την άμυνα.
- Ανύψωση του ηθικού με μορφωμένα στελέχη.
- Να συναποφασίζουν πολιτικοί και στρατιωτικοί.
- Καλύτερη στρατιωτική εκπαίδευση.
- Συμβούλιο με τους αρχηγούς των κομμάτων για την Άμυνα.
- Απεξάρτηση της στρατιωτικής ηγεσίας από τα κόμματα.
- Να μην μετατίθενται τόσο συχνά οι αξιωματικοί και να αμείβονται καλύτερα.
- Αξιοποίηση αποστράτων (π.χ. εθνοφυλακή).
- Κοινωνική προσφορά από όσους δεν κρατούν όπλα.
- Οχυρωματικά έργα.
- Έλεγχος αυτών που μπαίνουν σε στρατιωτικές σχολές.
- Απεξάρτηση από τις ΗΠΑ και σύνδεση με Ρωσία.

- Συνεργασία των λαών για μείωση των εξοπλισμών.
- Να σταματήσει η μετανάστευση από τα σύνορα.
- Πολιτιστικές ανταλλαγές. Ο κόσμος θα ήταν καλύτερος χωρίς όπλα.
- Διεθνής αφοπλισμός. Σωστή διπλωματία.
- Αφύπνιση της νεολαίας, να μάθει καλύτερα την ιστορία μας.
- Καταστροφή πολεμικών βιομηχανιών παγκόσμια.

7. ΣΤΡΑΤΟΣ

α. *Επισημάνσεις*

- Η Ελλάδα χρειάζεται στρατό, λόγω κυρίως των σχέσεών μας με την Τουρκία.
- Υπάρχει έλλειψη στρατευσίμων (δημογραφικό πρόβλημα).
- Γίναμε, ξαφνικά, ειρηνιστές και έτσι οι εχθροί μας πραγματοποιούν τα σχέδιά τους.
- Αρνητικά σχόλια.
- Οι αντιρρησίες συνείδησης είναι μαχητές της ειρήνης.
- Καλώς ο αξιωματικός του ναυτικού δεν πήγε στη Σερβία.
- Με τη θητεία χάνεται ένα μέρος της παραγωγικής ηλικίας των νέων (π.χ. σπουδές).
- Στο στρατό οι νέοι καταπιέζονται και παρουσιάζουν ψυχολογικά προβλήματα (υπάρχει και αντίθετη άποψη). Ο στρατός είναι το δεύτερο σχολείο.

β. Προτάσεις

- Να πραγματοποιείται επανεκπαίδευση στη χρήση νέων όπλων.
- Να αυξηθεί το μόνιμο προσωπικό του στρατού.
- Η θητεία να γίνει εξάμηνη με εντατική εκπαίδευση για να μειωθούν οι λιποτάκτες και να μην υπάρχει ζημία στην επαγγελματική εξέλιξη των νέων.
- Ανεξάρτητη στρατιωτική ηγεσία.
- Να αξιοποιηθεί καλύτερα η θητεία.
- Να στοχεύει στο φιλότιμο.
- Αύξηση της θητείας και επιμόρφωση.
- Να ανανεωθεί ο Νόμος 720 περί στρατολογίας.
- Οι αντιρρησίες συνείδησης να υπηρετούν άοπλη θητεία, ισόχρονη με τους άλλους.

8. ΣΤΡΑΤΕΥΣΗ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

α. *Επισημάνσεις*

- Είναι εθνική ανάγκη λόγω των εξωτερικών απειλών και της υπογεννητικότητας.
- Η ανάπτυξη της τεχνολογίας επιτρέπει τη στράτευση, καθώς και η αλλαγή των κοινωνικών αντιλήψεων.
- Οι γυναίκες ήδη εισάγονται στις Στρατιωτικές Σχολές.

- Η στράτευσή τους θα μειώσει τη θητεία των ανδρών.
- Τα οφέλη είναι πολλά. Υπάρχει και ηθικό όφελος.
- Υπάρχουν κάποιες δυσκολίες στην υλοποίηση.

β. Προτάσεις

- Να νομοθετηθεί η σταδιακή στράτευση τους.
- Να στρατεύονται όλοι (άνδρες - γυναίκες) με βάση την ισότητα.
- Αναγκαία η στράτευση των γυναικών στον Έβρο και τα ακριτικά μέρη.
- Εκπαίδευση ένα μήνα κάθε χρόνο.
- Ειδικές ρυθμίσεις για γυναίκες - μητέρες.
- Να μη μπαίνουν στις Στρατιωτικές Σχολές με Πανελλήνιες εξετάσεις.

9. Η ΕΛΛΑΔΑ ΣΤΟ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΚΟΣΜΟ. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

α. Επισημάνσεις

— Το φαινόμενο της ύπαρξης υπερδυνάμεων είναι διαχρονικό. Πάντα υπήρχε τρομοκρατία ανάμεσα σε ανθρώπους και κράτη. Ο κόσμος είναι χωρισμένος σε πλούσια και φτωχά κράτη. Επικρατεί το δίκαιο του ισχυροτέρου.

— Το NATO έχει μετατραπεί σε τρομοκράτη. Ο ΟΗΕ είναι ανίσχυρος. Υπάρχει κίνδυνος ολικής καταστροφής. Καταπατούνται τα ανθρώπινα δικαιώματα.

— Η χώρα μας (παρά το ιστορικό της παρελθόν) δεν εναντιώνεται στους ισχυρούς.

— Η Ελλάδα αντιμετωπίζει προβλήματα στις σχέσεις με τα άλλα κράτη (Αλβανία, Σκόπια, Τουρκία). Με το θέμα Οτσαλάν απομονωθήκαμε διεθνώς. Οι ΗΠΑ θέλουν αποσταθεροποίηση της Ελλάδος.

— Η παγκοσμιοποίηση έχει και θετικά αποτελέσματα, όπως: Διευκόλυνση των επικοινωνιών, ελεύθερη διακίνηση ιδεών, γνώσης, πληροφόρησης, αξιοποίησης ξένων επιτευγμάτων, διεύρυνση επιστημονικών ερευνών (π.χ. Ιατρικής), παγκοσμιοποίηση της αγοράς, ποικιλία αγαθών, μείωση των συγκρούσεων.

— Αλλά και αρνητικά, όπως: τον κίνδυνο να χαθεί η εθνική συνείδηση, τις οικονομικές σκοπιμότητες που ρυθμίζουν την αγορά, ισοπέδωση αξιών, επικράτηση των οικονομικά ισχυρών, κύμα προσφύγων προς τις εύπορες χώρες, εγκληματικότητα, αλλοίωση εθνικών γλωσσών και καταστροφή της παράδοσης κάθε τύπου. Οι ελπίδες στρέφονται στους νέους. Η ευημερία δεν έχει αξία, όταν μια χώρα είναι ταπεινωμένη.

β. Προτάσεις

— Μέλημα των κυβερνήσεων να προάγεται ο άνθρωπος και όχι οι στρατιωτικές επιχειρήσεις. Κατάργηση των συνόρων. Παγκοσμιοποίηση με τη σύνθεση των ιδιαιτεροτήτων των λαών, ειλικρινής διπλωματία. Προστασία των οικονομικά ανίσχυρων χωρών. Παγκόσμια συνεργασία στη βάση της ισοτιμίας.

— Αξιοποίηση της ελευθερίας διακίνησης. Μείωση εξοπλισμών. Παγκόσμια κυβέρνηση. Ισοτιμία στο Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ. Η Ελλάδα να συμμετέχει ενεργά στους διεθνείς οργανισμούς με ξεκάθαρη πολιτική.

— Η εξωτερική πολιτική να απαλλαγεί από εθνικισμούς και παρορμήσεις, καταδίκη της βίας, δυναμικές κινήσεις. Άσκηση εποικοδομητικής πολιτικής στα πλαίσια του ΝΑΤΟ.

— Ενιαία εξωτερική πολιτική (από όλα τα κόμματα). Προάσπιση της αξιοπρέπειας της χώρας. Μόνιμος Υπουργός Εξωτερικών. Η Ελλάδα να γίνει γέφυρα Ανατολής και Δύσης. Βελτίωση των σχέσεων με την Ρωσία.

— Να υπάρξει θετική λειτουργία των ΜΜΕ, σωστή ενημέρωση των νέων. Να απαλειφθούν από τα βιβλία αποσπάσματα που καλλιεργούν το μίσος και την καχυποψία μεταξύ των λαών. Σωστή διδασκαλία της ιστορίας, όχι στο φανατισμό.

— Μαθήματα στα σχολεία για την κουλτούρα των λαών. Μαθητικές ανταλλαγές. Αυστηρή αυτοκριτική, ενίσχυση της Δημοκρατίας. Χρειάζεται η συμβολή των εκκλησιών, θρησκειών.

10. ΣΥΝΘΗΚΗ ΣΕΓΚΕΝ

α. *Επισημάνσεις*

— Ψηφίστηκε γρήγορα και κρυφά. Οι Εβραίοι (μασόνιοι) θέλουν να ελέγχουν το συνάλλαγμα. Η ένταξη της Τουρκίας θα δημιουργήσει περισσότερα προβλήματα.

— Οι πιστωτικές κάρτες εντάσσονται στο ΕΚΑΜ. Είναι προσβολή της προσωπικότητας και περιορισμός της ελευθερίας μας. Περιέχει αντισυνταγματικές διατάξεις.

— Η Ορθοδοξία και ο Ελληνισμός κινδυνεύουν, μόνη σωτηρία η πίστη στο Θεό που είναι ανώτερη από όλους τους «δυνατούς» της γης.

— Υπάρχουν, όμως, και οι αντίθετες απόψεις.

— Ισχυροποίηση της χώρας μας με την αύξηση των επενδύσεων. Ασφάλεια από τον τουρκικό κίνδυνο. Καταπολέμηση της εγκληματικότητας. Ελεύθερη διακίνηση πολιτών.

β. Προτάσεις

— Να αποχωρήσει η Ελλάδα. Να γίνει δημοψήφισμα. Να έχουμε δικαίωμα επιλογής. Να ψηφιστούν νόμοι για την προστασία της ιδιωτικής μας ζωής.

— Άρνηση αποδοχής του νέου ΑΦΜ. Μη έκδοση ηλεκτρονικής ταυτότητας. Να μη χρησιμοποιηθεί από τους «μεγάλους» εναντίον των «μικρών». Να κατανοήσουν οι Έλληνες, ότι αν δεχθούν τη συνθήκη υποτάσσονται στον Αντίχριστο.

11. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗ

α. *Επισημάνσεις*

— Η οικονομία, η πολιτική, ο πολιτισμός, η τεχνολογία αποτέλεσαν συνδετικούς κρίκους των ευρωπαϊκών χωρών. Κοινά προβλήματα, όπως άγχος,

υπερκαταναλωτισμός, εγκληματικότητα, ναρκωτικά, ανεργία, λαθρομετανάστευση, ρύπανση του περιβάλλοντος, παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κ.τ.λ.

— Η προσέγγιση ξεκίνησε με οικονομικά προβλήματα και ύστερα επεκτάθηκε.

— Αποσκοπεί στην ίδρυση ομοσπονδιακού κράτους, χωρίς να εξαλειφθεί η πολιτιστική και κοινωνική και εθνική ταυτότητα. Στηρίχτηκε στον ελληνικό πολιτισμό, στο ρωμαϊκό δίκαιο και στη χριστιανική θρησκεία.

— Δεν λειτουργεί η δημοκρατικότητα. Στοχεύει στο να αποτελέσει φραγμό στο μονοπώλιο των ΗΠΑ.

— Οι στόχοι της πολιτικής ένωσης, κοινής εξωτερικής και αμυντικής πολιτικής δεν έχουν εκπληρωθεί, οι οικονομικοί στόχοι πραγματοποιούνται σε ικανοποιητικό βαθμό.

— Η ΕΕ απειλείται από τον ανταγωνισμό και τον εθνικισμό. Είναι σε βάρος των μικρών κρατών, ενώ θα έπρεπε να συμβαίνει το αντίθετο. Αυξήθηκε ο πληθωρισμός, υποτιμήθηκε το εθνικό μας νόμισμα.

— Η Ελλάδα έχει πλεονεκτήματα από την ένταξή της: Ενίσχυση της οικονομίας, συμμετοχή σε προγράμματα (π.χ. Socrates, Ιατρικής κ.λ.π.), ο Έλληνας αισιοδοξεί.

— Η Ελλάδα έχει χρέος να διατηρήσει την εθνική της ταυτότητα.

— Η ελληνική κυβέρνηση αδυνατεί να υψώσει το ανάστημά της από έλλειψη αυτοπεποίθησης, ενώ θα έπρεπε να είναι υπερήφανη, αφού ο ευρωπαϊκός προήλθε και από τον ελληνικό πολιτισμό.

— Ως μέλος της ΕΕ συμπράττουμε στις εγκληματικές ενέργειες που συντελούνται στην Γιουγκοσλαβία.

— Λείπουν τα φωτισμένα άτομα που θα εργαστούν για την ενοποίηση της Ευρώπης.

β. Προτάσεις

— Να διευρυνθεί η ΕΕ με την ένταξη των βαλκανικών χωρών και της Ρωσίας.

— Οι νέοι να υπηρετήσουν τον ευρωπαϊκό στόχο μιας ειρηνικής υπερδύναμης.

— Θεσμοθέτηση της ευρωπαϊκής «Βουλής των Εφήβων».

— Ενίσχυση του Ευρωκοινοβουλίου των πολιτών.

— Αποκέντρωση εξουσιών, οι ισχυρές χώρες να μην καταπιέζουν τις μικρές.

— Να μην υπάρχει το δικαίωμα να προχωρεί σε εχθρικές ενέργειες εναντίον ανεξάρτητων κρατών.

— Χάραξη κοινής οικονομικής πολιτικής.

— Να μη τίθενται φραγμοί στην αγορά.

— Αποφυγή συμμετοχής της Ελλάδας στην κίνηση διαχείρισης χρηματιστηριακού κεφαλαίου.

— Αγώνας για την ΟΝΕ μόνο αν είναι το προστάδιο πολιτικής ενοποίησης.

— Δημοψήφισμα για την ΟΝΕ, ενημέρωση των πολιτών.

— Να υπογραφούν εμπορικές συμφωνίες με χώρες της Μ. Ανατολής και Β. Αφρικής.

— Να προωθούνται τα ελληνικά προϊόντα.

— Ανάπτυξη της ιχθυοκαλλιέργειας και αλιείας.

— Να λειτουργήσουν στην ΕΕ οι δημοκρατικές και κοινωνικές αξίες, καθώς και οι κανόνες διεθνούς δικαίου.

- Αποκήρυξη της βίας.
- Περιορισμός υιοθέτησης ξένων προτύπων, καλλιέργεια εθνικών ιδεωδών.
- Αποβολή του ρατσισμού, φιλική υποδοχή μεταναστών.
- Ισχυρή άμυνα και διπλωματία.
- Όχι στη δουλικότητα, να διατηρηθεί η εθνική μας συνείδηση.
- Η Ελλάδα στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής ένωσης να παίζει το ρόλο του πρεσβευτή καλής θέλησης.
- Οι Έλληνες να συμμετέχουν στις ευρωπαϊκές εξελίξεις.
- Εξάλειψη του εθνικισμού.
- Καλύτερη ενημέρωση σχετικά με τους σκοπούς της.
- Εντατικοποίηση πολιτιστικών προγραμμάτων.
- Υποχρεωτική διδασκαλία του μαθήματος «Ρίζες του Ευρωπαϊκού Πολιτισμού».
- Αδελφοποίηση σχολείων, Ανθρωπιστική παιδεία, χρήση Internet.
- Συνύπαρξη ανεξάρτητη από εθνικοπολιτιστικές διαφορές.
- Προβολή του ελληνικού πολιτισμού – Επίσημη γλώσσα της ΕΕ η ελληνική.

12. ΤΡΙΤΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

α. *Επισημάνσεις*

- Οι συνθήκες διαβίωσης είναι συνθήκες εξαθλίωσης.
- Αιτία της υπανάπτυξης η διχόνοια.
- Υπάρχει γενική αδιαφορία των διεθνών οργανισμών (ΟΗΕ) και των ανεπτυγμένων λαών μπροστά στην πείνα και τον θάνατο.

β. Προτάσεις

- Να μην επεμβαίνουν οι μεγάλες δυνάμεις στα εσωτερικά των χωρών του Τρίτου Κόσμου.
- Ιδιότυπος Κομμουνισμός σ' αυτές τις χώρες.
- Ενοποίηση των χωρών της Αφρικής.
- Ενίσχυση της Unicef. Περισσότεροι «γιατροί χωρίς σύνορα».
- Δημιουργία από τον ΟΗΕ Διεθνούς Ταμείου για τη βοήθεια των χωρών του Τρίτου Κόσμου.
- Παραγραφή χρεών - ανακατανομή του πλούτου.
- Τα χρήματα που ξοδεύονται για τα πυρηνικά να δοθούν για την ανακούφιση των λαών του Τρίτου Κόσμου.
- Η έρευνα της επιστήμης να στραφεί στη λύση του προβλήματος της πείνας.
- Εκσυγχρονισμός καλλιεργειών, ανάπτυξη Τεχνολογίας.
- Ατομική ευαισθητοποίηση.
- Καταπολέμηση του ρατσισμού.
- Δραστηριοποίηση των μαθητών για ενημέρωση πάνω στο πρόβλημα.

13. ΕΙΡΗΝΗ - ΠΟΛΕΜΟΣ

α. *Επισημάνσεις*

- Η Ειρήνη στηρίζεται στη δικαιοσύνη, την ελευθερία, την υπευθυνότητα

και την αλληλεγγύη των λαών. Οι λαοί έχουν την επιθυμία της ειρηνικής συνύπαρξης, γιατί έτσι εξασφαλίζεται η πρόοδος.

— Η διατάραξη της ειρήνης είναι σοβαρότατο πρόβλημα. Η ειρήνη υπονομεύεται, όταν η εξουσία συγκεντρώνεται στα χέρια των ολίγων, άρα όταν δε συμμετέχει ο λαός στην εξουσία. Ποτέ δεν υπήρξε ειρήνη στον κόσμο. Ο κόσμος θα ήταν καλύτερος, αν κυβερνούσαν τα παιδιά. Η επιστήμη συστρατεύεται με τον πόλεμο.

— Ο πόλεμος δικαιολογείται μόνο, όταν πρόκειται να περιορίσει την απληστία και τον ιμπεριαλισμό. Οι ηγέτες (πολιτικοί και οικονομικοί) ορισμένων κρατών καταφεύγουν στον πόλεμο, γιατί εξυπηρετεί τα συμφέροντά τους. Έχουν γίνει πολλοί μάταιοι πόλεμοι. Ο πόλεμος φέρνει αίμα και πόνο, δεν είναι video game.

— Λαθμενής η άποψη ότι ο πόλεμος είναι αναπόφευκτος, οι άνθρωποι δε γεννιούνται, αλλά γίνονται πολεμοχαρείς. Θύμα του πολέμου η Δημοκρατία.

— Η ανθρωπότητα δε διδάχτηκε τίποτα από τους προηγούμενους πολέμους. Η «ένοπλη ειρήνη» είναι απειλή για τους άλλους. Ο πόλεμος είναι η πιο ηλίθια περιπέτεια για τον άνθρωπο.

— Τάση για επιβολή, πώληση όπλων, υδάτινοι πόροι, υπερεκμετάλλευση των πηγών της ενέργειας, συγκέντρωση εξουσίας στα χέρια λίγων, όχι των λαών, ανισοκατανομή του πλούτου, ακραίες ιδεολογίες, εδαφικές διεκδικήσεις, αλλοτρίωση του ατόμου, ανισόρροποι ηγέτες, διαφορετικότητα των κοινωνιών.

— Τα ΜΜΕ βασικό εργαλείο στα χέρια των πολεμοκάπηλων. Αλλά οι πόλεμοι φέρνουν πολέμους και έχουν τραγικές συνέπειες: Όλοι χάνουν υλικά και ψυχικά. Πνευματικός μαρασμός, σκοταδισμός, ηθική εξαθλίωση, φόβος, ανασφάλεια. Καταστροφή του περιβάλλοντος. Πρόσφυγες, ερήμωση, αφανισμός. Εξασθένηση εμπορίου, πτώση του βιοτικού επιπέδου. Αλλοτρίωση του ανθρώπου, θάνατος αθώων. Είναι απαράδεκτο το 2000 να γίνονται πόλεμοι.

β. Προτάσεις

— Προσπάθεια για την ειρήνη από λαούς και πολιτικούς. Συνεργασία των λαών και των κοινωνικών ομάδων. Ανεξαρτητοποίηση της πολιτικής από τα οικονομικά συμφέροντα.

— Κατάργηση των εξοπλισμών, έκκληση στις ΗΠΑ για ειρήνη, παύση πυρηνικών δοκιμών. Επέμβαση διεθνών οργανισμών υπέρ της ειρήνης. Ένωση των λαών κατά των ισχυρών. Συνειδητοποίηση των πλεονεκτημάτων της ειρήνης. Οι νέοι έχουν χρέος να υποστηρίξουν την ειρήνη με πάθος. Σωστή παιδεία (να μη καλλιεργείται ο φανατισμός και ο εθνικισμός).

— Μη εκμετάλλευση των χωρών του Τρίτου Κόσμου. Προβολή της ειρήνης από τα ΜΜΕ - Internet. Εκεχειρία στους Ολυμπιακούς Αγώνες. Ανάπτυξη ιστορικής μνήμης. Να σταματήσει η υποκρισία των πολιτικών. Καθιέρωση εβδομάδας ειρήνης. Σεβασμός των συνόρων ή κατάργησή τους. Συσπείρωση ηγετών μικρών κρατών. Να ψηφίζουμε με σωστά (αντικειμενικά) κριτήρια. Όχι στον υλισμό. Δικαιότερη κατανομή του πλούτου.

— Κινητοποίηση Μαθητικών Κοινοτήτων. Οι φυσικοί επιστήμονες να επισημαίνουν στα παιδιά τις επιπτώσεις του πολέμου. Δημοψηφίσματα για τους πολέμους. Πλήρης αποπλισμός. Απομόνωση πολεμοκάπηλων. Να απαγο-

ρευτεί η προβολή πολεμικών ταινιών και η κατασκευή πολεμικών παιχνιδιών.

— Να γίνεται στα σχολεία μάθημα σχετικό με τις σχέσεις των λαών. Να αξιοποιηθεί ο άνθρωπος «δίκη» και «αιδώ», τα δώρα του Δία. Πάταξη της εγκληματικότητας στην καθημερινή ζωή. Νέα ηθική αντίληψη με κέντρο τον άνθρωπο. Απομυθοποίηση των ειδώλων. Ο μόνος δίκαιος πόλεμος είναι ο πόλεμος εναντίον του πολέμου.

14. ΑΞΙΕΣ

α. *Επισημάνσεις*

— Σήμερα υπάρχει υποτέλεια στις μεγάλες δυνάμεις.

— Συχνά οι προσωπικές σκοπιμότητες μπαίνουν πάνω από την εθνική συνείδηση.

— Ο πλούτος, οι αξίες μας και η γεωγραφική θέση προκαλούν πολλές εχθρότητες.

— Επισημαίνονται οι κίνδυνοι απώλειας της εθνικής μας συνείδησης. Ξενομανία - μιμητισμός - κακή χρήση της γλώσσας - απομυθοποίηση της συμβολής των Ελλήνων στην παγκόσμια ιστορία - διχόνοια - ξένη προπαγάνδα - εισαγόμενη εγκληματικότητα - τουρισμός - απομάκρυνση από τη θρησκεία μας.

β. Προτάσεις

— Συσπείρωση γύρω από τους θεσμούς της οικογενείας και του σχολείου.

— Αλλαγή τρόπου ζωής.

— Πίστη στην ελευθερία, δικαιοσύνη, συλλογική προσπάθεια.

— Αποβολή ξενομανίας και μιμητισμού, ελληνικά αγάλματα σε πλατείες και κεντρικά σημεία.

— Περιορισμός εθνικιστικής υστερίας.

— Συνδυασμός τουρισμού - πολιτισμού αναφορικά με τους ξένους.

— Όχι προγονοπληξία.

— Να μάθουν οι νέοι, ότι τα μεγαλύτερα ιδεώδη αναπτύχθηκαν στην πατρίδα μας.

— Να καθιερώσουμε το όνομα ΕΛΛΑΣ αντί GREECE.

— Προβολή του ελληνικού πολιτισμού εντός και εκτός.

— Επιστροφή των Ελλήνων επιστημόνων στον τόπο τους.

— Προσοχή στο δημοτικό τραγούδι.

— Αναβάθμιση του μαθήματος της ιστορίας - επαναφορά των αρχαίων - μαθήματα πατριδογνωσίας.

— Κριτική στάση απέναντι στα διεθνή πολιτιστικά μηνύματα.

— Ενίσχυση πολιτιστικών συλλόγων.

— Προγράμματα κινητικότητας, ιδίως προς την Ανατολή.

— Οικονομική ανάπτυξη.

— Αλλαγή του «Καποδίστρια», γιατί καταργούνται τα τοπωνύμια.

— Να αξιοποιήσουμε την Ορθοδοξία.

15. ΟΜΑΔΕΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΜΕ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΕΣ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΕΣ

Στις Βαλκανικές χώρες, όπως σε πλείστες άλλες περιοχές του κόσμου, διαπιστώνεται η ύπαρξη πληθυσμιακού δυναμικού διαφόρου τύπου ως προς την εθνοκορησκευτική τους, ταυτότητα, σε σύγκριση με τον πληθυσμιακό κορμό της εθνικής κοινότητας. Στην Ελλάδα, σημειώνονται στα τετράδια των μαθητών πολλά σχετικά με τις ομάδες αυτές. γενικότερα μεν: ότι τέτοιες υποομάδες, όπου δεν είναι ισχυρές έχουν πρόβλημα εκμετάλλευσης. ζητήματα συναφή με αυτές ανακινούνται τον τελευταίο καιρό, λόγω πολιτικών και άλλων συμφερόντων (π.χ. Κόσοβο, Κούρδοι κ.λπ.). Συνιστάται: Καλλιέργεια πνεύματος συνύπαρξης. Σεβασμός των δικαιωμάτων τους. Οικονομική ενίσχυση και καταγραφή της πολιτιστικής τους παράδοσης. Ειδικότερα δε, τα παρακάτω κατά τόπους και περίπτωση:

15α. Η ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΙΚΗ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΑ ΣΤΗ ΘΡΑΚΗ

α. *Επισημάνσεις*

- Δύσκολη η συμβίωση (υπάρχει και η αντίθετη άποψη).
 - Οι Μουσουλμάνοι αναγνωρίζουν έμμεσα την υπεροχή των Ορθοδόξων και επιδιώκουν να μορφωθούν.
 - Η Ξάνθη και η Κομοτηνή έχουν την όψη τουρκικών πόλεων.
 - Η κατάσταση στο Κόσοβο δημιουργεί φόβο για ανάλογη εξέλιξη.
 - Δεν επιτρέπονται μικτοί γάμοι.
 - Πολλοί φεύγουν λόγω της γειτνίασης με την Τουρκία.
 - Η Τουρκία εκμεταλλεύεται τη μείωση του ελληνικού πληθυσμού.
- Η ΜΙΤ έχει πράκτορες στη Θράκη.
- Η Τουρκία ανέπτυξε την Αδριανούπολη για να υπάρχει ευκολία επαφής, πρόσβασης και επένδυσης στη Θράκη.
 - Οι Μουσουλμάνοι δεν διδάσκονται την ελληνική γλώσσα.
 - Οι Μουσουλμάνοι αποτελούν ισχυρό οικονομικό παράγοντα. Η γη πουλιέται σε Τούρκους.
 - Η Θράκη δεν αναπτύσσεται λόγω των βιοτόπων (υπάρχει και η αντίθετη άποψη).
 - Άθλιες συνθήκες διαβίωσης για τους Πομάκους. Γίνονται θύματα ρατσισμού και εκμετάλλευσης.
 - Παρουσιάζουν ιδιομορφίες (δεν είναι Τούρκοι) και ιδιαίτερα προβλήματα. Η ελληνικότητά τους αποδεικνύεται από τα έθιμα και τη γλώσσα.
 - Η αδιαφορία της Ελλάδας ρίχνει τους Πομάκους στην αγκαλιά της τουρκικής προπαγάνδας.
 - Και ενώ η μουσουλμανική μειονότητα στη Θράκη είναι πολυάριθμη στην Ίμβρο και στην Τένεδο με την τουρκική πολιτική ο ελληνικός πληθυσμός έχει εξαφανιστεί.

β. *Προτάσεις*

- Σωστή παιδεία και προστασία της πολιτιστικής ιδιαιτερότητας της μειονότητας.
- Σχολεία στη Θράκη. Να διδαχθεί ο ελληνικός πολιτισμός, κυρίως η ελληνική ιστορία, στους Μουσουλμάνους και τους Πομάκους.

- Οι Πομάκοι να μη διδάσκονται την τουρκική, αλλά τη δική τους και την ελληνική γλώσσα.
- Μόρφωση με κάθε τρόπο στους Πομάκους.
- Μάθημα επιλογής η γλώσσα της μειονότητας.
- Αναβάθμιση του πανεπιστημίου Θράκης.
- Προσεταιρισμός των Πομάκων.
- Να γίνουν αθλητικά κέντρα.
- Εγκατάσταση απόρων στη Θράκη σε δημόσιες εκτάσεις.
- Δημιουργία ιδρυμάτων για ορφανά και κέντρα αποτοξίνωσης.
- Ισορροπία χριστιανικού και μουσουλμανικού στοιχείου
- Τόνωση της οικονομίας με βιομηχανικές μονάδες, αναδιάρθρωση των καλλιεργειών.
- Κατασκευή του αγωγού πετρελαίου.
- Πυρηνικό εργοστάσιο στη Θράκη.
- Αποπεράτωση της Εγνατίας Οδού.
- Εκσυγχρονισμός του Νοσοκομείου Κομοτηνής.
- Χωροταξικός εκσυγχρονισμός πόλεων και χωριών.
- Υπουργείο Γεωργίας σε Θράκη και Θεσσαλία.
- Ποιότητα ζωής στη Θράκη - Εκδρομές προς τη Θράκη.
- Εκδήλωση ενδιαφέροντος από την ελληνική Κυβέρνηση για Ίμβρο
- Τένεδο, οικονομική ενίσχυση. Απαίτηση να εφαρμοστεί η συνθήκη της Λωζάνης.
- Ελικόπτερα στις ακριτικές περιοχές.
- Καλύτερη αστυνόμευση και στρατός.
- Να διασκορπιστούν οι Μουσουλμάνοι σε όλη την Ελλάδα.
- Να δημιουργηθεί Υπουργείο Θράκης.
- Ενημέρωση των διεθνών οργανισμών, ότι δεν καταπατώνται τα ανθρώπινα δικαιώματα στη Θράκη.
- Καταγγελία της Τουρκίας, ότι δεν τήρησε την αρχή της αμοιβαιότητας.

15β. ΤΣΙΓΓΑΝΟΙ

α. *Επισημάνσεις*

- Επικρατεί αδιαφορία από το κράτος.

β. *Προτάσεις*

- Συνεργασία Πολιτείας και Τσιγγάνων για την εξεύρεση λύσης.
- Να συνεχίσουν να έχουν τα ήθη και έθιμά τους.
- Κρατικά σπίτια και σχολεία γι' αυτούς.
- Προβολή από τα ΜΜΕ των προβλημάτων τους.

15γ. ΟΙ ΠΟΝΤΙΟΙ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ

α. *Επισημάνσεις*

- Αντιμετωπίζονται συχνά ως μειονότητα.
- Είναι χωρίς σπίτια και ζουν κάτω από άθλιες συνθήκες.
- Αντιμετωπίζονται ρατσιστικά. Δεν έχουν καμιά σχέση με τους λαθρομετανάστες.

β. Προτάσεις

- Να δοθούν στεγαστικά δάνεια στους Ποντίους.
- Τα γραπτά των παλιννοστούντων μαθητών να εξετάζονται από ειδική επιτροπή.
- Συντάξεις από τα κράτη που εργάζονταν, πριν έρθουν στην Ελλάδα.
- Το Κράτος να εκπληρώσει τις υποσχέσεις που τους έδωσε.
- Προσλήψεις μορφωμένων από το Ελληνικό Δημόσιο.
- Συνεργασία ντόπιων και παλιννοστούντων.

15δ. ΒΟΡΕΙΟΗΠΕΙΡΩΤΕΣ

α. Επισημάνσεις

- Τα θέματα δεν έχει συνειδητοποιηθεί σε βάθος. γι' αυτό οι Βορειοηπειρώτες αντιμετωπίζονται σαν Αλβανοί.
- Λόγω μετανάστευσης έχει αδειάσει η Β. Ήπειρος.
- Η αλβανική Κυβέρνηση δε σέβεται τα δικαιώματά τους, στόχος της η αλλοίωση της σύνθεσης του πληθυσμού.
- Η Ελλάδα δεν παρέχει διευκολύνσεις στους Βορειοηπειρώτες.
- Δεν παίρνουν συντάξεις από την Αλβανία.
- Κίνδυνος κατάληψης της Β. Ηπείρου από τους Κοσοβάρους.
- Οι Β. Ηπειρώτες θέλουν την ένωση.

β. Προτάσεις

- Να εφαρμοστεί το πρωτόκολλο της Κέρκυρας για τη Β. Ήπειρο.
- Να δοθεί ελληνική υπηκοότητα στους Βορειοηπειρώτες και να αντιμετωπίζονται ως Έλληνες.
- Αναθεώρηση της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής απέναντι στο βορειοηπειρωτικό.
- Ένωση με την Ελλάδα (αν αλλάξουν τα σύνορα στα Βαλκάνια). Αυτονομία.
- Κατοχύρωση των δικαιωμάτων της ελληνικής μειονότητας.
- Όσοι θέλουν να επιστρέψουν στην πατρίδα τους, να τους βοηθήσει η Ελλάδα να αναπτυχθούν οικονομικά.
- Να στηρίξουμε τον εκδημοκρατισμό της Αλβανίας.
- Παρουσία του ελληνικού στοιχείου στο αλβανικό Κοινοβούλιο.
- Προσφυγή στον ΟΗΕ.
- Θωράκιση για να αποφευχθεί η αλλοίωση της εθνικής ταυτότητας των Βορειοηπειρωτών.
- Επισκέψεις Βορειοηπειρωτών στην Ελλάδα.
- Κάλυψη θρησκευτικών και εκπαιδευτικών αναγκών.
- Ειδικά τμήματα στα σχολεία για εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας.
- Προβολή ιστορικών και πολιτιστικών στοιχείων της Β. Ηπείρου.

15ε. ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

α. Επισημάνσεις

- Τα προβλήματα που δημιούργησαν οι πρόσφυγες (κυρίως οικονομικοί) είναι μεγάλα. Το θέμα δεν αντιμετωπίστηκε ριζικά. Η Ελλάδα από χώρα αποστολής μεταναστών έγινε χώρα υποδοχής.

— Οι Έλληνες ως μετανάστες ωφέλησαν τον τόπο τους (μόρφωση, οικονομία, μείωση ανεργίας). Οι Αλβανοί, κυρίως, έγιναν εξιλαστήρια θύματα της κοινής γνώμης. Μεγάλη ευθύνη έχουν τα ΜΜΕ. Αντιμετωπίζονται ρατσιστικά (αν και λειτουργούν ως φθηνό εργατικό δυναμικό).

— Έρχονται βαρυνοϊνίτες και εισάγουν ναρκωτικά και όπλα. Το στεγαστικό τους πρόβλημα απασχολεί τους Δήμους. Δεν έχουν υγειονομική περίθαλψη.

— Οι πρόσφυγες (Αλβανοί και Κούρδοι) δεν έχουν ίσες ευκαιρίες για μόρφωση των παιδιών τους. Αποκόπτονται από τις ρίζες τους. Υπάρχει ερήμωση της ελληνικής υπαίθρου. Ανεργία των Ελλήνων. Μεγάλα κέρδη του υποκόσμου από την εκμετάλλευση των γυναικών. Αύξηση της εκμετάλλευσης παιδιών, αύξηση της εγκληματικότητας.

β. Προτάσεις

— Άμεση καταγραφή όλων των προσφύγων. Πολιτικά δικαιώματα μετά δεκάχρονη παραμονή. Αυστηρότερη αστυνόμευση των συνόρων. Περιορισμένη διάρκεια παραμονής. Δραστηριοποίηση του ΟΗΕ για μείωση των μετακινήσεων. Απέλαση των Αλβανών που δεν σέβονται τους νόμους μας.

— Περιορισμός παραχώρησης δικαιωμάτων στους Αλβανούς για να μη δημιουργήσουν μειονότητα. Ενίσχυση των φτωχών χωρών. ΝΑΤΟ και ΟΗΕ να χορηγήσουν κονδύλια για τους πρόσφυγες. Να δεχόμαστε μόνο πρόσφυγες θύματα πολέμου (π.χ. Σέρβους - Κούρδους). Μεταφορά προσφύγων στα νησιά.

— Να ιδρυθεί οργανισμός για την τήρηση των δικαιωμάτων των μεταναστών και Υπουργείο μειονοτήτων και προσφύγων. Να μην αντιμετωπίζονται ως τυχοδιώκτες, αλλά ως πολίτες και να φορολογούνται. Να μην τους αντιμετωπίζουμε ρατσιστικά, γιατί και εμείς υπήρξαμε μετανάστες. Να μη κατηγορούνται ως ρατσιστές, όσοι βρίσκονται σε άμυνα.

— Ειρηνική συμβίωση να καθιερωθεί Ημέρα του Αλλοδαπού. Οι νέοι να μην έχουν εχθρική στάση απέναντί τους. Καταπολέμηση της ξενοφοβίας. Να αξιοποιηθούν παλιά κτήρια και να δοθούν στους πρόσφυγες. Να προωθηθούν οι επιστήμονες πρόσφυγες. Να ιδρυθούν πολιτιστικά σχολεία. Υγειονομική περίθαλψη, ασφάλεια, παιδικοί σταθμοί. Αμεροληψία των ΜΜΕ, αντιρατσιστική εκστρατεία.

— Εκπαίδευση στα παιδιά και τους ίδιους και συμμετοχή στις πολιτιστικές εκδηλώσεις. Χρησιμοποίηση των προσφύγων σε εποχιακές εργασίες. Νόμιμη παραμονή, κάρτα εργασίας. Νομοθετική ρύθμιση για τα ημερομίσθιά τους. Ενίσχυση από φιλανθρωπικές οργανώσεις. Ελληνικές επενδύσεις στην Αλβανία. Οικονομική στήριξη Σέρβων προσφύγων.

15στ. Ο ΥΠΕΡΟΡΙΟΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ. Ο ΑΠΟΔΗΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ

α. Επισημάνσεις

— Ο Απόδημος Ελληνισμός ανέρχεται περίπου στα 7 εκατομμύρια.

— Ο Ελληνισμός της Αφρικής αντιμετωπίζει πολλά προβλήματα. Τα περισσότερα σχολεία έχουν κλείσει. Χάνεται η ελληνική γλώσσα. Οι Έλληνες αποκτούν δύσκολα την αιγυπτιακή υπηκοότητα. Τα πτυχία δεν είναι ισότιμα με τα αιγυπτιακά. Χάνονται τα ελληνικά ιστορικά μνημεία.

— Υπάρχει η εντύπωση, ότι η προσφορά των Ελλήνων στο εξωτερικό είναι θετική αλλά το ελληνικό Κράτος δεν τους βοηθάει.

β. Προτάσεις

— Αναγνώριση πολιτιστικής και οικονομικής προσφοράς του Απόδημου Ελληνισμού.

— Να ενισχυθούν τα ξένα πανεπιστήμια που διδάσκουν κλασικές και νεοελληνικές σπουδές. Να ιδρυθούν Ινστιτούτα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας στο εξωτερικό.

— Ενίσχυση των ελληνικών σχολείων στην Αίγυπτο, αποστολή βιβλίων, δημιουργία Κέντρων Μεταπτυχιακών Σπουδών.

— Λήψη μέτρων για τον μη αφελληνισμό.

— Ίδρυση σχολείων στις ΗΠΑ, διδασκαλία εθνικών χορών και ιστορίας.

— Προγράμματα λαϊκής επιμόρφωσης.

— Όχι στο μιμητισμό, την ξενομανία και την αλλοτρίωση.

— Πολιτιστικές ανταλλαγές παιδιών.

— Ενίσχυση του φρονήματος από την Εκκλησία.

— Χρήση Internet για εθνική προπαγάνδα.

— Να εορτάζονται οι εθνικές επέτειοι.

— Να ιδρυθεί Υπουργείο Απόδημου Ελληνισμού.

— Συνέδρια αποδήμων. Μόνιμοι εκπρόσωποι ΣΑΕ στο ΥΠΕΞ.

— Αναδιοργάνωση ΥΠΕΞ.

— Απογραφή αποδήμων μέχρι τρίτης γενιάς.

— Στους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004, μαζί με τους αθλητές κάθε χώρας να έλθουν και εκπρόσωποι των Αποδήμων. Το Κράτος να καταβάλει τα έξοδα.

— Προστασία της παρουσίας των Ελλήνων της Αιγύπτου.

— Μείωση φορολογίας συναλλάγματος.

15ζ. Η ΦΥΛΗ ΚΑΛΑΣ

α. Επιστημόνσεις

— Ένας μαθητής αναφέρεται στη φυλή Καλάς. Πιστεύεται, ότι η καταγωγή τους είναι ελληνική.

β. Προτάσεις

Προτείνεται: ευαισθητοποίηση της UNESCO, να σταλούν αγγλόφωνα βιβλία, υποτροφίες και αρχαιολόγοι. Να ενδιαφερθεί γι' αυτούς η ελληνική κυβέρνηση.

16. ΤΟΠΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

16α. ΝΟΜΟΣ ΔΡΑΜΑΣ

α. Επιστημόνσεις

— Η Εγνατία καθυστερεί, υψηλά τα επίπεδα ανεργίας, προβλήματα υδροδότησης του κάμπου της Δράμας.

β. Προτάσεις

— Αξιοποίηση του λιγνίτη, εξόρυξη μαρμάρων, αξιοποίηση σιδηροδρόμων, γεωτρήσεις στον κάμπο.

16β. ΝΟΜΟΣ ΕΒΡΟΥ

α. Επισημάνσεις

— Έχουν κλαπεί αρχαία, το Διδυμότειχο είναι αποκλεισμένο από την υπόλοιπη Ελλάδα, προβλήματα διακίνησης ναρκωτικών.

β. Προτάσεις

— Να προσεχθούν τα ναρκοπέδια για να μη θρηνούμε θύματα, καλύτερα σχολεία, κίνητρα σε νέους γεωπόνους για να μείνουν στην περιοχή, ίδρυση πανεπιστημιακών Σχολών σε Ορεστιάδα και Διδυμότειχο.

16γ. ΝΟΜΟΣ ΧΙΟΥ

α. Επισημάνσεις

— Υπάρχουν προβλήματα: υγείας, δασοπυρόσβεσης, στέγασης της πυροσβεστικής, τροχιά ατυχήματα, οδικό δίκτυο, νοσοκομειακή περίθαλψη.

— Εγκαταλείπονται τα Καρδάμηλα από τους νέους, κρίση στο εμπορικό ναυτικό (ξένα πληρώματα).

β. Προτάσεις

— Αστυνόμευση οδικού δικτύου, αναβάθμιση του νοσοκομείου, επαφή με την πρωτεύουσα, αφύπνιση εθνικής συνείδησης.

— Αναβάθμιση σχολείου, αναστύλωση μνημείων, ενίσχυση ιχθυοκαλλιέργειας, ίδρυση πανεπιστημιακής Σχολής, παιδιατρική κλινική.

16δ. ΙΚΑΡΙΑ

α. Επισημάνσεις

— Μετανάστευση, έλλειψη χρηματοδότησης για δημόσια έργα, περιβαλλοντική καταστροφή λόγω Τουρισμού.

β. Προτάσεις

— Αξιοποίηση λουτροπηγών και γεωθερμικής ενέργειας, ενεργειακή αυτονομία, αγροτουρισμός, οικοτουρισμός, επενδύσεις και ανάπτυξη για να μείνουν οι νέοι στο νησί.

16ε. ΨΑΡΑ

α. Επισημάνσεις

— Ανεργία, πολύ κλειστή η κοινωνία, ελλείψεις στον αθλητισμό, πολιτισμό,

φροντιστήρια, πολύ αραιή η συγκοινωνία, κεραιές κινητής τηλεφωνίας επικίνδυνες για την υγεία, ιατρική περίθαλψη, μετανάστευση, λείπει μία χωματερή.

β. Προτάσεις

— Να ιδρυθεί Σχολή μηχανικών ναυτικού, γήπεδα, βενζινάδικο, Κέντρο υγείας, μεγαλύτερα πλοία στην ακτοπλοϊκή γραμμή, δημιουργία θέσεων εργασίας, κινητοποίηση τοπικών αρχών, δημιουργία χωματερής, να μεγαλώσει το λιμάνι, πολιτιστική λέσχη.